

Δελτίο Τύπου

20ή επέτειος από την προσχώρηση 10 κρατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Μια νέα συνταγματική στιγμή για την Ευρώπη

Περιεχόμενα

Συνολικός αντίκτυπος.....	2
Εισαγωγή.....	2
Οργάνωση και λειτουργία.....	2
Προενταξιακή νομολογία.....	4
Ένδικες διαφορές και φόρτος εργασίας.....	4
Γενικότερη εξέλιξη της δικαιοδοτικής δραστηριότητας (Προδικαστικές παραπομπές) (2004–2024).....	5
Κτίρια.....	9

Συνολικός αντίκτυπος

Εισαγωγή

Κάθε νέα προσχώρηση ένα βήμα πιο πέρα: η οικοδόμηση ενός κοινού μέλλοντος για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες πραγματοποιήθηκε σταδιακά, από την επαύριον του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου έως τη σύγχρονη εποχή. Με μόλις έξι ιδρυτικές χώρες το 1957, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μετέπειτα Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), επεκτάθηκε βαθμηδόν με αποτέλεσμα να μετρά σήμερα 27 μέλη.

Από όλες τις διαδοχικές διευρύνσεις εκείνη του 2004 ήταν η μεγαλύτερη από πλευράς αριθμού κρατών μελών. Πράγματι, την 1η Μαΐου 2004 η Ένωση υποδέχθηκε ταυτόχρονα δέκα νέα κράτη μέλη: την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Έτσι, ο αριθμός των κρατών μελών αυξήθηκε από 15 σε 25.

Ποιος ήταν ο αντίκτυπος του κομβικού αυτού γεγονότος για το δικαιοδοτικό όργανο της Ένωσης, ειδικότερα δε για την οργάνωση και τη λειτουργία του καθώς και για τον φόρτο εργασίας του;

Οργάνωση και λειτουργία

- 10 δικαστές διορίστηκαν στο Δικαστήριο, 10 στο Γενικό Δικαστήριο ([Πράξη περί των όρων προσχώρησης των νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση](#)).
- Ο αριθμός των γενικών εισαγγελών του Δικαστηρίου δεν μεταβλήθηκε το 2004, αλλά παρέμεινε σταθερός στους 8. Το 2013 αυξήθηκε πλέον στους 11 (η Συνθήκη προβλέπει ότι το Δικαστήριο δύναται να ζητήσει από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ομοφωνία, να συμφωνήσει σχετικά με την αύξηση του αριθμού των γενικών εισαγγελών –σύμφωνα με τη [δήλωση αριθ. 38 που προσαρτάται στη Συνθήκη της Λισσαβώνας](#)).
- Προκειμένου το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της διεύρυνσης, η Συνθήκη της Νίκαιας εισήγαγε ορισμένες τροποποιήσεις με σκοπό την ομαλή ένταξη των νέων δικαστών και τη διαχείριση του πρόσθετου φόρτου εργασίας:
  - οι γενικοί εισαγγελείς δεν διατυπώνουν πλέον κατ' ανάγκην προτάσεις σε κάθε υπόθεση. Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι η υπόθεση δεν εγείρει κανένα νέο νομικό ζήτημα και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, δύναται να αποφασίσει ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί χωρίς προτάσεις.
  - Ο αριθμός των δικαστών** συνδέθηκε με **τον αριθμό των κρατών μελών**. Όσον αφορά το Δικαστήριο, ο αριθμός των δικαστών ισούται με τον αριθμό των κρατών μελών. Όσον αφορά το Γενικό Δικαστήριο, είναι *τουλάχιστον* ίσος με τον αριθμό αυτό, ανοίγοντας τον δρόμο για μια ενδεχόμενη αύξηση του αριθμού των δικαστών του.

- Συγκροτείται **τμήμα μείζονος συνθέσεως** απαρτιζόμενο, σύμφωνα με τον Οργανισμό, από δεκατρείς δικαστές (σήμερα πλέον δεκαπέντε). Στον σχηματισμό αυτόν, ο οποίος εκδικάζει τις υποθέσεις εξαιρετικής σημασίας, προεδρεύει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, συμμετέχει δε σ' αυτόν και ο Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου.
- Μεταβάλλεται η **κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου**: το Γενικό Δικαστήριο είναι εφεξής αρμόδιο να εκδικάζει σε πρώτο βαθμό όλες τις ευθείες προσφυγές, εξαιρουμένων ορισμένων ειδικών προσφυγών.
- Ανατίθεται στο Γενικό Δικαστήριο η αρμοδιότητα να αποφαινεται επί **προδικαστικών ζητημάτων** σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό. Μέχρι σήμερα δεν έχει ασκηθεί η αρμοδιότητα αυτή. Εντούτοις, τον Νοέμβριο του 2022 το Δικαστήριο υπέβαλε νομοθετικό αίτημα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο με σκοπό, αφενός, τη μεταβίβαση στο Γενικό Δικαστήριο της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις σε έξι συγκεκριμένους τομείς (φόρος προστιθέμενης αξίας, ειδικοί φόροι κατανάλωσης, τελωνειακός κώδικας, δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων στη συνδυασμένη ονοματολογία, αποζημίωση και συνδρομή προς τους επιβάτες, καθώς και σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου) και, αφετέρου, τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του μηχανισμού προηγούμενης έγκρισης της εξέτασης των αιτήσεων αναιρέσεως κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου (ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2019).

• Από πλευράς προσωπικού, **ο αριθμός του προσωπικού που απασχολείται στο θεσμικό όργανο αυξήθηκε** από 1 010 (το 2000) σε 1 140 (το 2003) για να φθάσει τους 1 641 υπαλλήλους (το 2004).

Έτος	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Θέσεις απασχόλησης	1 010	1 140	1 641	1 743	1 882	1 927	1 998	2 073	2 110	2 302

• Ο προϋπολογισμός του θεσμικού οργάνου επίσης αυξήθηκε.

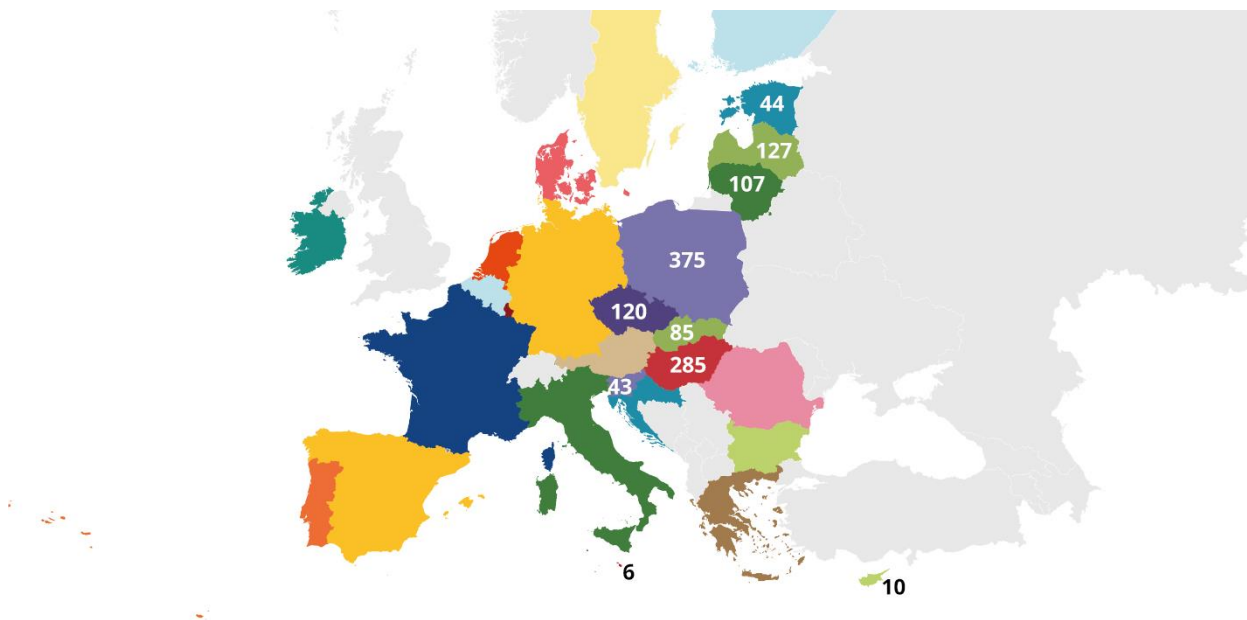
Έτος	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Προϋπολογισμός σε εκατ. €	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

Προενταξιακή νομολογία

Στο πλαίσιο της διεύρυνσης του 2004, το θεσμικό όργανο επέλεξε έναν αρχικό κατάλογο 57 αποφάσεων από το 1954 μέχρι το 2000, οι οποίες μεταφράστηκαν και αναθεωρήθηκαν αρχικά από τα εθνικά μεταφραστικά κέντρα, το δε κείμενό τους οριστικοποιήθηκε από τις μεταφραστικές μονάδες του Δικαστηρίου. Μια δεύτερη δέσμη κειμένων αποτελούμενη από 79 αποφάσεις της περιόδου από το 2001 μέχρι τον Απρίλιο του 2004 μεταφράστηκε από τις μεταφραστικές μονάδες του Δικαστηρίου στις γλώσσες των χωρών που προσχώρησαν το 2004 (https://curia.europa.eu/jcms/jcms/jo2_14955/el/).

Ένδικες διαφορές και φόρτος εργασίας

- Η συμβολή των κρατών μελών που προσχώρησαν το 2004 στο ευρωπαϊκό νομικό οικοδόμημα υπήρξε καθοριστικής σημασίας: από την 1η Μαΐου 2004 μέχρι τις 31 Μαρτίου 2024 υποβλήθηκαν συνολικά **1 202** προδικαστικές παραπομπές από τα δικαστήρια των 10 κρατών μελών που προσχώρησαν.
- Τα πρώτα προδικαστικά ερωτήματα υποβλήθηκαν ήδη το 2004 (2 υποθέσεις από την Ουγγαρία).
- Ο αριθμός των παραπομπών παρέμεινε σχετικά χαμηλός κατά τα πρώτα έτη (το 2006 κάτω από 10). Στη συνέχεια αυξήθηκε σημαντικά (20 το 2008, 45 το 2011, 65 το 2014, 103 το 2020), προτού σταθεροποιηθεί στα σημερινά επίπεδα (120 το 2023).

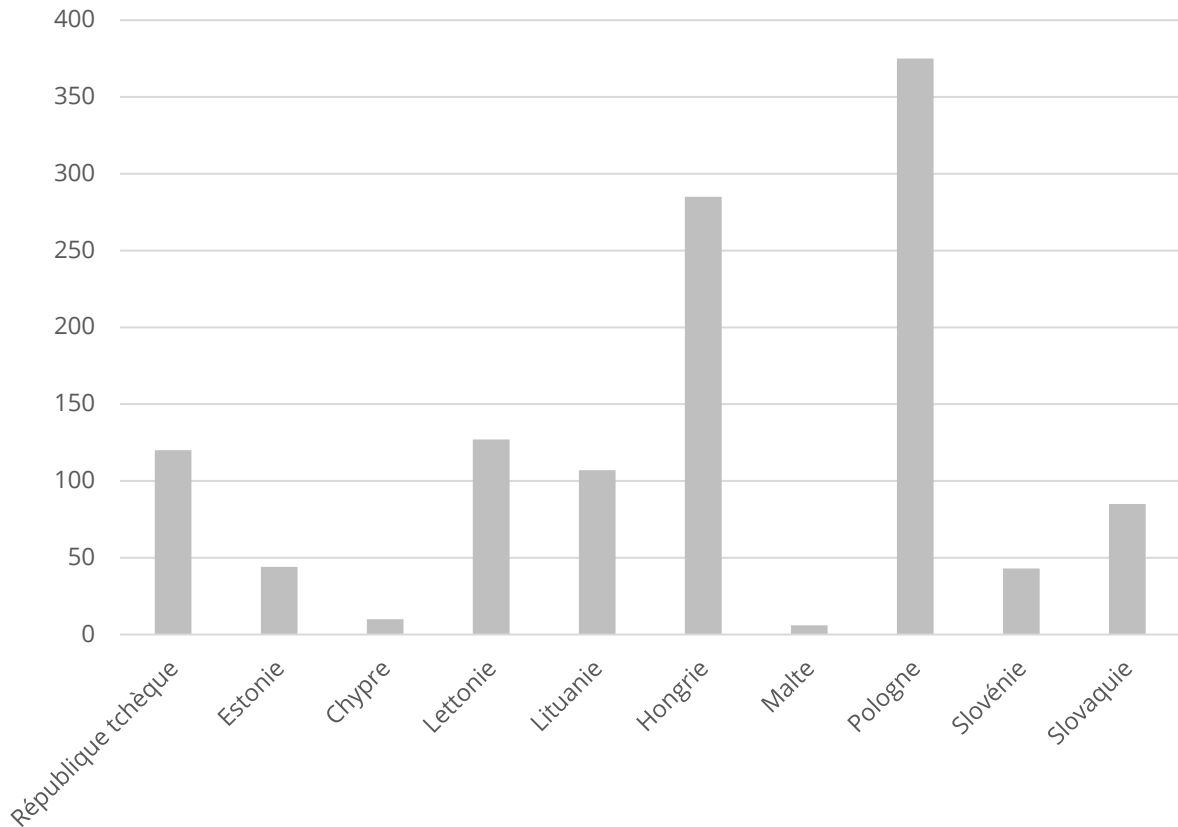

Γενικότερη εξέλιξη της δικαιοδοτικής δραστηριότητας (Προδικαστικές παραπομπές) (2004-2024 ¹⁾)

Έτος	Τσεχική Δημοκρατία	Εσθονία	Κύπρος	Λεττονία	Λιθουανία	Ουγγαρία	Μάλτα	Πολωνία	Σλοβενία	Σλοβακία
2004	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2005	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
2006	3	0	0	0	1	4	0	2	0	1
2007	2	2	0	0	1	2	0	7	0	1
2008	1	2	1	3	3	6	0	4	0	0
2009	5	2	1	4	3	10	1	10	2	1
2010	3	0	0	3	2	6	0	8	1	5
2011	5	1	0	10	1	13	0	11	1	3
2012	7	5	0	5	2	18	1	6	0	9
2013	7	3	3	5	10	20	0	11	1	4
2014	6	0	2	7	6	23	0	14	4	3
2015	8	2	0	9	8	14	0	15	5	5
2016	5	1	0	9	8	15	1	19	3	6
2017	4	7	0	5	10	22	0	19	3	6
2018	12	2	1	5	6	29	0	31	2	6
2019	5	3	1	12	7	20	1	39	5	10
2020	9	3	0	17	7	18	0	41	2	6
2021	8	2	0	12	15	17	0	34	7	2
2022	13	4	0	4	6	20	0	39	0	7
2023	12	4	1	15	6	18	2	48	6	8
2024	4	1	0	2	5	5	0	16	1	2
Σύνολο	120	44	10	127	107	285	6	375	43	85

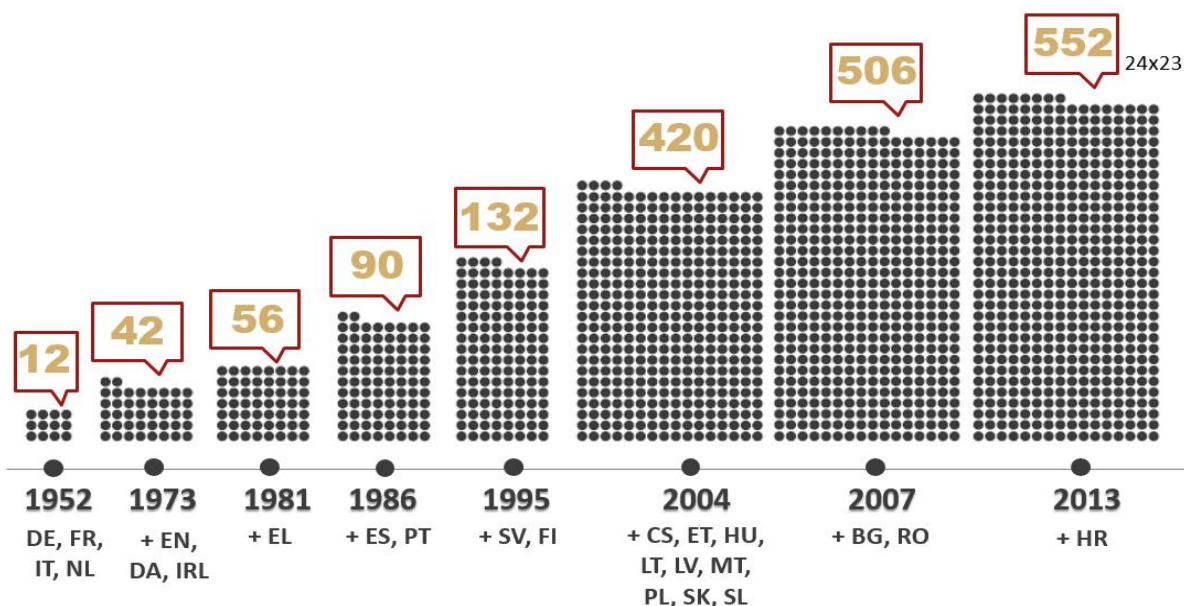
¹ 31 Μαρτίου 2024.

Γενικότερη εξέλιξη της δικαιοδοτικής δραστηριότητας
(Προδικαστικές παραπομπές, 2004-2023)

- Η διεύρυνση του 2004 είχε επίσης σημαντικό αντίκτυπο **στο γλωσσικό καθεστώς** του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αν και, κατά τη σύστασή της το 1952, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) μετρούσε μόλις 4 επίσημες γλώσσες, οι διαδοχικές διευρύνσεις επέφεραν αύξηση του αριθμού αυτού: 7 επίσημες γλώσσες το 1974, 8 το 1981, 10 το 1986, 12 το 1995 και **συνολικά 21 επίσημες γλώσσες το 2004**. Με τις μετέπειτα διευρύνσεις ο αριθμός αυτός ανέρχεται σήμερα στις 24 επίσημες γλώσσες.
- Οι υποθέσεις μπορούν να εισαχθούν και να συζητηθούν ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου σε οποιαδήποτε από τις 24 επίσημες γλώσσες και οι αποφάσεις που εκδίδουν τα δύο αυτά δικαιοδοτικά όργανα είναι καταρχήν προσβάσιμες και στις 24 γλώσσες. Πρόκειται για την αρχή της πλήρους πολυγλωσσίας.
- «Το Δικαστήριο συγκροτεί μεταφραστική υπηρεσία από ειδικούς που διαθέτουν κατάλληλη νομική κατάρτιση και ευρεία γνώση πλειόνων επίσημων γλωσσών της Ένωσης.» (άρθρο 42 του Κανονισμού Διαδικασίας)
- Αυτή η αύξηση του αριθμού των επίσημων γλωσσών σηματοδότησε μια σημαντική αύξηση του αριθμού των γλωσσικών συνδυασμών: από 12 το 1952 σε 420 το 2004 (552 σήμερα).

ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

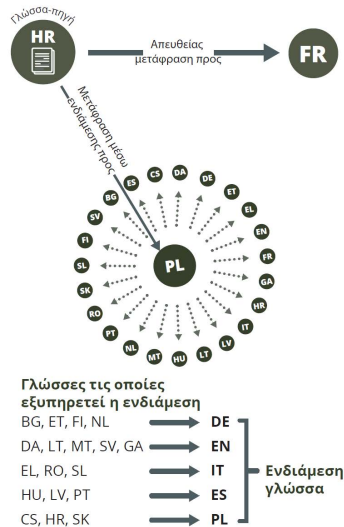

- Ιδίως μετά τη διεύρυνση του 2004, το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσαν σταδιακά μια σειρά μέτρων με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και τη συγκράτηση του φόρτου εργασίας στον τομέα της μετάφρασης. Προς την κατεύθυνση αυτή επαναξιολόγησαν κυρίως την πρακτική που ακολουθούνταν για τη δημοσίευση των αποφάσεων και των διατάξεων (επιλεκτική δημοσίευση). Στην ίδια λογική, μειώθηκε η έκταση των προς μετάφραση εγγράφων και καταργήθηκε η έκθεση ακροατηρίου στο Δικαστήριο. Επιπλέον, από το 2013, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίζει τη δημοσίευση του πλήρους κειμένου της απόφασης μόνο στη γλώσσα διαδικασίας και τη δημοσίευση αποσπασμάτων της απόφασης στις υπόλοιπες γλώσσες, παραθέτοντας μόνον εκείνες τις σκέψεις της απόφασης των οποίων τη δημοσίευση κρίνει σκόπιμη. Χάρη στα μέτρα αυτά, το 2014 ο φόρτος εργασίας της μετάφρασης μειώθηκε κατά 40 %.
- Ένα άλλο μέτρο που ελήφθη ενόψει της διεύρυνσης του 2004 είναι η εισαγωγή ενός συστήματος μετάφρασης μέσω των λεγόμενων «ενδιάμεσων γλωσσών» («langues pivot»), το οποίο λειτουργεί συμπληρωματικά προς την απευθείας μετάφραση από τη γλώσσα του πρωτοτύπου. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο συνδεόμενος με την αύξηση του αριθμού των επίσημων γλωσσών πολλαπλασιασμός των γλωσσικών συνδυασμών, αποφασίστηκε, σε περίπτωση που υφίσταται αδυναμία απευθείας μετάφρασης, η μετάφραση να γίνεται μέσω της γερμανικής, της αγγλικής, της ισπανικής, της ιταλικής και, από το 2019 και έπειτα, της πολωνικής γλώσσας. Οι γλώσσες αυτές είναι γνωστές ως «ενδιάμεσες γλώσσες» διότι τα κείμενα που συντάσσονται σε όλες τις υπόλοιπες γλώσσες (δηλαδή τις γλώσσες που εξυπηρετούνται από τις ενδιάμεσες γλώσσες) μεταφράζονται πρώτα προς μία από αυτές τις πέντε γλώσσες, βάσει προκαθορισμένων συνδυασμών, προτού μεταφραστούν προς τις ζητηθείσες γλώσσες, σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί. Λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου ρόλου που

διαδραματίζει η γαλλική γλώσσα (γλώσσα επικοινωνίας και διάσκεψης των δικαστών στο πλαίσιο των διαφόρων διαδικασιών), οι μεταφράσεις από τη γαλλική προς όλες τις υπόλοιπες γλώσσες γίνονται πάντοτε απευθείας από τη γαλλική γλώσσα. Η μονάδα νομικής μετάφρασης γαλλικής γλώσσας καλύπτει όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

[ΕΙΚΟΝΑ «Μετάφραση μέσω ενδιάμεσων γλωσσών»]

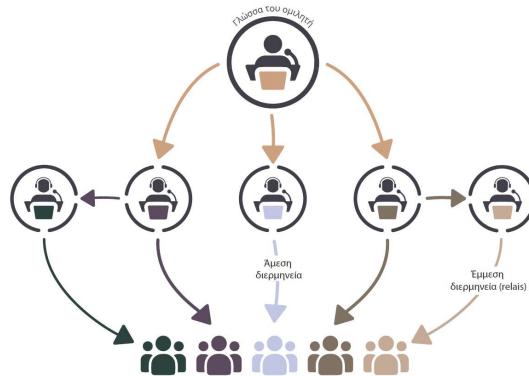
Μετάφραση από ενδιάμεση γλώσσα

Όσον αφορά τη διερμηνεία, προκειμένου αυτή να διασφαλίζεται πάντοτε, ακόμη και στους λιγότερο συνηθισμένους γλωσσικούς συνδυασμούς, οι διερμηνείς καταφεύγουν όλο και περισσότερο στις λεγόμενες μεθόδους διερμηνείας μέσω γλώσσας «relais» (έμμεση διερμηνεία) και γλώσσας «retour» (αντίστροφη διερμηνεία). Στην πρώτη περίπτωση οι διερμηνείς δεν διερμηνεύουν απευθείας από τη γλώσσα του ομιλητή, αλλά μέσω της διερμηνείας την οποία διασφαλίζει ένας άλλος διερμηνέας· στη δεύτερη περίπτωση η διερμηνεία από τη γλώσσα του ομιλητή ανατίθεται σε διερμηνέα ο οποίος έχει την ίδια μητρική γλώσσα και ο οποίος είναι σε θέση να διερμηνεύσει προς μια άλλη γλώσσα.

[ΕΙΚΟΝΑ «Απευθείας ή έμμεση διερμηνεία»]

Διερμηνεία, άμεση ή έμμεση (relais)

Κτίρια

Από πλευράς κτιριακής υποδομής, τη διεύρυνση του 2004 ακολούθησαν η επέκταση και η ανακαίνιση του Δικαστικού Μεγάρου στο οποίο είχε εγκατασταθεί το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο από το 1972, στην περιοχή του Kirchberg (βλ. ιστορικό των κτιρίων: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801/el/).